6. హితోక్తులు

పాఠంలోకి ప్రవేశించేముందు:

- ''పొగడ్తలకు పొంగరాదు - తెగడ్తలకు కుంగరాదు'' - అను లోకోక్తికి అర్థం ఏమిటి? చర్చించండి.
- ''సమయం మీ మాట వింటే?....... మీరేం చేస్తారు?'' - ఊహించి చెప్పండి.

ఇప్పుడు లక్ష్మీనారాయణ గురువు గారు మన హితంకోరి ఏమి చెబుతున్నారో చూద్దామా!

1. **పొంగరు జయమును బొందిన,**
కుంగ రపజయమ్ము చేత గుణవంతు లిలన్,
లొంగరు పనిసాధించక,
సంగటి దుర్జనులతోడసలుపరు ఛాత్రా!

3. **మనమున దృఢ సంకల్పము,**
వెను దిరగని విమల యాత్మ విశ్వాసంబున్,
అనిశము కార్యాసక్తియు
నొనరిన వారలకు ఫలితముండును ఛాత్రా!

5. **పాటించుము క్రమశిక్షణ**
చోటివ్వక ననియమములకు సుంతైన సుమీ
దీటగు గుణ సంపదలకు
బాటది, సంస్కారమునకు భద్రము ఛాత్రా!

2. **జంకక దృఢ చిత్తముతో**
సంకటముల కెదురు నిలువ సహనము తోడన్,
సంకల్పము సిద్ధించును,
సంకోచంబున్న విడువు సరగున ఛాత్రా!

4. **కాలమ్మాగదు నీకై**
చాలా విలువైనదదియు సాగుము వడిగా
జాలము చేసిన జీవన
కాలము నిష్ఫలము జెందు గనుమా ఛాత్రా!

I. వినండి-సంభాషించండి.

1. మీరు చదివిన కొన్ని శతకాల పేర్లు చెప్పండి.
2. శతకం అంటే ఏమిటి?
3. హితము అంటే ఏమిటి?

II. చదవండి-ఆలోచించండి-రాయండి.

అ. పదజాలం పెంపొందించుకుందాం- భావాలు నేర్చుకుందాం.

1. పొంగరు = ఆనందింపరు; ఇల = భూమి; కుంగరు = విచారింపరు; సంగటి = స్నేహము; దుర్జనులు = చెడ్డవారు; ఛాత్రులు = విద్యార్థులు

   భావం: మంచి గుణాలు కలవారు తమకు జయం లభించినపుడు అమితంగా ఆనందింపరు. అపజయం కలిగినపుడు విచారింపరు. తాము తలపెట్టిన కార్యం పూర్తి అగువరకు వదిలిపెట్టరు. చెడ్డవారితో స్నేహం చేయరు.

2. జంకు = భయం; చిత్తము = మనసు; సంకటము = కష్టము; సంకల్పము = తలచిన కార్యము; సరగున = వెంటనే

   భావం: కష్టాలు ఎదురైనపుడు దృఢ చిత్తంతో ఏ మాత్రం భయపడక వాటిని ఎదుర్కొనవలెను. అట్లు చేసినచో తలచిన కార్యాలన్నీ తప్పక నెరవేరును. దీనిలో ఎట్టి అనుమానం తగదు.

3. విమల = స్వచ్ఛమైన; అనిశము = ఎల్లప్పుడు; ఆసక్తి = కోరిక.

   భావం: మనస్సులో దృఢనిశ్చయము కలిగి వుండవలెను. చేయుచున్న పని యందు ఆసక్తి కలిగి ఆత్మవిశ్వాసంతో వెనుకంజ వేయకుండా ప్రయత్నించువారికి ఫలితం లభించును.

4. వడి = వేగం; జాలము = ఆలస్యం, నిష్ఫలము = వ్యర్థం.

   భావం: కాలం చాలా విలువైనది. ఎవరి కోసమూ ఆగదు. కనుక కాలంతో సమానంగా వేగంగా పనులు చేసుకొనవలెను. లేనిచో జీవితమే వ్యర్థమగును.

5. అనియమము = నియమము కానిది, సుంత = కొంచెము; దీటు = సాటిలేని;

   భావం: నియమం తప్పక క్రమశిక్షణ పాటించుము. సాటిలేని గుణసంపదకు చక్కని సంస్కారానికి అదియే బాట అగును.

ఆ. చర్చించండి-రాయండి.

1. కష్టం ఎదురైన చేయవలసినది.
2. చాలా విలువైనది.
3. సంస్కారానికి బాట.
4. గుణవంతుల లక్షణం
5. కార్య సాఫల్యం సిద్ధించాలంటే చేయవలసినది.
6. సకాలంలో పనులు చేయనిచో కలుగు ఫలితం.

III. కృత్యం:

పాఠ్యభాగంలోని కింది పద్యాలను చదివి, సూచనానుసారం కృత్యాలు చేయండి.

అ. సరైన పర్యాయాన్ని ఎన్నుకోండి.

1. సంకటముల కెదురు నిలువ ________ తోడన్.

   సహనం | అసహనం

2. జయమును పొందిన ________

   కుంగరు | పొంగరు

3. ________ దుర్జనులతోడసలుపరు

   అంగడి | సంగడి

4. సంకోచంబున్న ________

   విడుపు | జడుపు

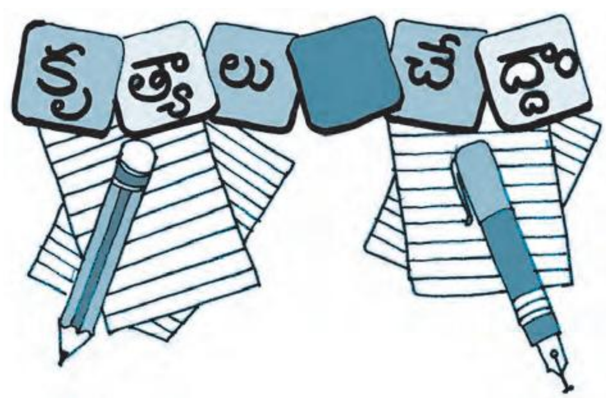

పద్యాలు: పాఠ్యభాగంలోని ఒకటవ, రెండవ పద్యాలు.

ఆ. కింది పదాలను తగిన అర్థాలతో జతపరచండి.

1. సంగటి	అ) భూమి
2. ఇల	ఆ) భయము
3. చిత్తము	ఇ) స్నేహము
4. జంకు	ఈ) మనస్సు

ఇ. స్వీయస్పందన

గుణవంతుల స్వభావాన్ని మీ సొంత మాటల్లో వ్యక్తీకరించండి.

- **చేసేపనికి ఫలితం లభించాలంటే ఏమేమికావాలి. ఏ వేవిచేయాలో ఆకృతిలో పూరించండి.**

పని

వెనుకంజవేయకుండుట

- **క్రమ శిక్షణద్వారా ఇవి అలవడతాయి.**

IV. భాషావగాహన

అ. గీతగీసిన పదాలు ఏ భాషాభాగానికి చెందినవో రాయండి.

1. కాలమ్మాగదు నీకై చాలా
2. విలువైన దదియు సాగుము వడిగా

ఆ. వ్యతిరేకపదాలు

1) జయము X ______ 2) దుర్జనులు X ______ 3) సహనము X ______

4) విశ్వాసము X ______ 5) నిష్ఫలము X ______ 6) సంకోచం X ______

ఇ. వచనము మార్చి రాయండి.

1) గుణవంతుడు = ______ 2) సంకటము = ______

3) కార్యము = ______ 4) ఛాత్రుడు = ______

ఈ. విభక్తులను గుర్తించండి.

1. పొంగరు జయము ను పొందిన
2. సంగటి దుర్జనుల తోడ సలుపరు.
3. పాటించుము క్రమశిక్షణ
4. గుణ సంపదలకుధీటగు బాటది.

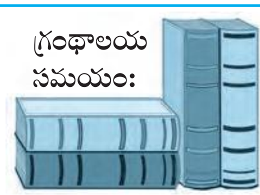

గ్రంథాలయ సమయం:

- వివిధ శతకపద్యాలను సేకరించి చదవండి
- వాటికి తగిన లైన్ డ్రాయింగ్ గీయండి.

భాషాసౌందర్యం:

సభ్యవాక్కు

ఇతరులను నొప్పించే, ఇబ్బంది కలిగించే మాటలకు బదులుగా ఉపయోగించే సౌమ్యమైన సంస్కారవంతమైన పదాలను మాటలను **'సభ్యవాక్కు'**అంటారు. దీనిని ఇంగ్లీషులో Euphemisms అంటారు.

ఉదా: 1. 'చనిపోయాడు' అనడానికి బదులు

స్వర్గస్థులయ్యారు, దివంగతులయ్యారు, కీర్తిశేషులయ్యారు.

2. 'పాతది' అనడానికి బదులుగా 'వాడిన/ఉపయోగించిన' అని అంటాం.

ఉదా. వాడిన కారు (Used Car)

అలాగే ఇంట్లోగానీ, సమాజంలో గానీ ఇతరులకు ఇబ్బంది, చిరాకు కలగకుండా మెలగడాన్ని కూడా సంస్కారం అంటారు. సాంకేతిక పరిజ్ఞానాన్ని విరివిగా ఉపయోగించుకుంటున్న ఈ రోజుల్లో దానికి సంబంధించి కూడా సభ్యత పాటించవలసి యున్నది.

ఉదా: ఇతరులు పాస్‌వర్డ్‌లు వేయునపుడు చూడరాదు. వారి అనుమతి లేనిదే వారి కంప్యూటర్లు, ఫోన్లలో వ్యక్తిగత విషయాలు చదువుట/చూచుట చేయరాదు.

- ఇలాంటివెప్పుడూ చేయవద్దు.
1. గోళ్ళు కొరకడం.
2. తల గోకడం.
3. ముక్కులో వేలు పెట్టి కోవడం.

- **కవితలు అల్లుదామా!**

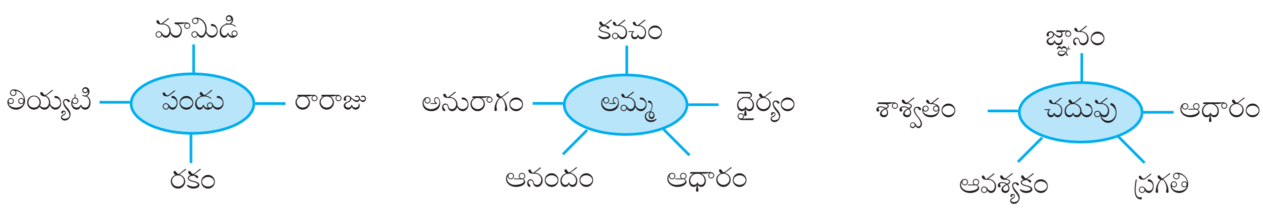

ఆహా! మామిడి పండు
రకాలనేక ముండు
తింటే తియ్యగ నుండు
పండ్లకే రారాజీ పండు